

عنوان:

رابطه فناوری های نرم و دین؛ فرصتی برای اعتلای تمدن اسلامی

Religious Soft Tech

نویسنده:

محمد مهدی رحیم زاده خوشرو

دانشجوی کارشناسی ارشد
معارف اسلامی و مدیریت
صنعتی دانشگاه امام
صادق (علیه السلام) و عضو
اندیشکده فناوری نرم

۱۴۰۳ دی ماه

فناوری نرم دینی (۱)

اندیشکده فناوری نرم
دانشگاه امام صادق علیه السلام
I.S.U Soft Technology Think Tank

بسم الله الرحمن الرحيم

ورود فناوری‌های نوین به زندگی بشر، چالش‌ها و فرصت‌های جدیدی را پیش روی ادیان قرار داده است. فناوری‌های نرم که بر روی ابعاد انسانی و ذهنی متمرکزند، نقشی کلیدی در شکل‌دهی هویت افراد و جوامع ایفا می‌کنند. این در حالی است که دین نیز داعیه هدایت انسان‌ها را دارد. از این رو، تلاقی دین و فناوری نرم، ظرفیت‌های فراوانی برای اعتلای تمدنی از منظر اسلام ایجاد می‌کند. اسلام به عنوان دینی جامع، از ظرفیت بالایی برای بهره‌گیری از فناوری‌های نرم برخوردار است.

بسیاری از اصول و ارزش‌های اسلامی در حوزه‌های فردی، اجتماعی و سیاسی، می‌توانند مبنایی را برای توسعه فناوری‌های نرم فراهم کنند. در حقیقت، در صورت استفاده صحیح، فناوری‌های نرم دینی می‌توانند ابزاری قوی برای تقویت ارزش‌ها و آموزه‌های اسلامی باشند. نمونه‌هایی از فناوری‌های نرم که ریشه در تعالیم اسلامی دارند را می‌توان در مواردی چون عقود و احکام اسلامی در حوزه اقتصاد، نحوه برگزاری مجالس مذهبی، برگزاری آیین‌های دینی چون حج و راهپیمایی عظیم اربعین و... جستجو کرد. اسلام همچنین بر مشورت، کار گروهی و تعاون تأکید دارد که اینها می‌توانند مبنای خوبی برای توسعه فناوری‌های نرم باشند. نکته مهم اینجاست که فناوری‌های نرم باید متناسب با اقتضائات و شرایط هر جامعه طراحی شوند. جوامع اسلامی نیز برای نیل به اهداف دینی و حل مسائل خود، باید فناوری‌های نرمی را توسعه دهند که با ارزش‌ها و آرمان‌های اسلامی همخوانی دارند. این موضوع هم فرصتی جدی برای تمدن‌سازی نوین اسلامی است و هم ضرورتی انکارناپذیر برای مقابله با تهاجم فرهنگی. در دنیای امروز، رقابت اصلی بر سر فناوری‌های نرم است.

تسلط بر ذهن و روان انسان‌ها، عامل تعیین‌کننده قدرت است. تمدن اسلامی نیز اگر می‌خواهد بدرخشد و پیشرفت کند، چاره‌ای جز پرداختن جدی به این حوزه مهم ندارد. تولید محتوا و خدمات بر اساس مبانی اسلامی و با بهره‌گیری از ابزارهای مدرن، می‌تواند گام بلندی در این مسیر باشد. در پایان باید گفت که راه درازی در پیش است. شناخت و درک عمیق از فناوری‌های نرم، بومی‌سازی آنها بر اساس ارزش‌های اسلامی و کاربری آنها در عرصه‌های مختلف، نیازمند همت والا و همکاری همه اندیشمندان و صاحب‌نظران است. اما قطعاً این مسیر، می‌تواند افق‌های روشنی پیش روی تمدن اسلامی بگشاید.